

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2023-10-19

Ärendenummer
NV-07419-23

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.registrator@regeringskansliet.se

Underrättelse till regeringen enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Naturvårdsverkets ställningstagande

Naturvårdsverket underrättar härmed regeringen enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken om Luossavaara-Kiirunavaara AB:s (LKAB) ansökan om tillstånd avseende befintlig och utökad gruv- och förädlingsverksamhet samt ny verksamhet med demonstrationsanläggning med vätgas för direktreduktion till järnsvamp och ett apatitverk i Malmberget, Gällivare kommun.

Ansökan berör, enligt Naturvårdsverkets bedömning, en verksamhet som i betraktande av de intressen som miljöbalken enligt 1 kap. 1 § ska främja, kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag (17 kap. 3 § 1 miljöbalken).

Skäl för underrättelsen

Enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken ska en myndighet som inom sitt verksamhetsområde får kännedom om en verksamhet som avses i 17 kap. 3 § miljöbalken underrätta regeringen om verksamheten. Enligt 3 § omfattar underrättelseplikten bland annat verksamheter som i betraktande av de intressen som denna balk enligt 1 kap. 1 § ska främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag.

Bakgrund

LKAB ansökte den 15 maj 2023 hos Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken, Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken samt dispens enligt artskyddsförordningen (2007:845), avseende fortsatt och utökad gruv- och förädlingsverksamhet, inklusive etablering av anläggning för utvinning av apatitkoncentrat och demonstrationsanläggning för direktreduktion av järnmalm med vätgas.

Den ansökta verksamheten¹ omfattar sammanfattningsvis tillstånd för LKAB att bryta upp till 20 miljoner ton järnmalm per år samt förädling av externt rågods om ca 5 miljoner ton per år. Den ansökta förädlingsverksamheten innebär vidare tillverkning av upp till 14 miljoner ton slutprodukter varav högst 9 miljoner ton pellets.

För demonstrationsanläggningen avser ansökan en produktionsmängd om högst 1,5 miljoner ton järnsvamp per år och för vätgasanläggningen en produktionsmängd upp till 120 000 ton vätgas per år. Avseende apatitverket begär bolaget tillstånd att framställa apatitkoncentrat ur sidoberg och anrikningssand, vilket enligt ansökan kan innebära cirka 400 000 ton apatitkoncentrat per år ur restmaterial.

För omhändertagande av utvinningsavfall omfattar ansökan en utökning av och nya lokaler för deponering av sidoberg, sandmagasin och klarningsmagasin. Vad gäller vattenverksamhet ansöks om bortledning av yt- och grundvatten samt anordningar för detta.

LKAB har begärt att frågan om verksamhetens tillåtlighet ska avgöras särskilt i en så kallad byggnadsdom enligt 22 kap. 26 § miljöbalken.² LKAB:s målsättning är att anläggningarna ska kunna tas i drift år 2026 och enligt bolaget måste då mark- och anläggningsarbeten påbörjas under 2024.

Vid tiden för denna underrättelse pågår handläggningen av ansökan i mark- och miljödomstolen och Naturvårdsverket ska senast den 20 oktober 2023 yttra till domstolen gällande behov av komplettering av ansökan. Mark- och miljödomstolen har ännu inte kungjort ansökan.

Utsläpp till luft

Den planerade verksamhetens omfattning för gruv- och utvinningsverksamhet tillsammans med tillverkning av pellets och järnsvamp innebär att en stor mängd råvaror processas. LKAB:s anläggning i Malmberget är Sveriges största punktkälla för utsläpp av kväveoxider (NO_x).³ Bolaget bedömer att utsläppen kommer att öka och att utsläppen av kväveoxider kommer uppgå till 2 480 ton per år vid full produktion.⁴ Naturvårdsverket bedömer att storleken på utsläppen kan påverka Sveriges åtaganden enligt det så kallade takdirektivet.⁵

Den befintliga verksamheten medför också stora utsläpp, även i ett nationellt perspektiv, av bland annat metaller (t.ex. kvicksilver) och långlivade organiska föroreningar (t.ex. dioxin).⁶ Av ansökan framgår att utsläppen kommer att öka

¹ Ansökan, s. 12–14.

² Ansökan s. 141.

³ [Lista över NO_x-utsläpp per anläggning \(naturvardsverket.se\)](#)

⁴ Miljökonsekvensbeskrivning s. 194.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 201/81/EG, [Underlag inför uppdatering av det nationella luftvårdsprogrammet \(naturvardsverket.se\)](#)

⁶ [Anläggningssida LKAB Malmberget \(naturvardsverket.se\)](#)

för flertalet ämnen eftersom fler produktionssteg tillkommer i och med den utvidgade verksamheten.⁷

Utsläpp till vatten

Verksamheten har direkta och diffusa utsläpp från sand- och klarningsmagasinen till recipienten Lina älv. Bolaget anger att verksamheten kommer medföra att cirka 5,7 Mm³ vatten årligen bräddas från klarningsmagasinet till Lina älv. Dessutom anger bolaget att diffusa läckage beräknade till ca 3,7 Mm³ per år kommer att ske från sand- och klarningsmagasinen.⁸ Bräddvattnet innehåller bland annat uran, sulfat och nitrat och bolaget bedömer att halterna av dessa ämnen kommer att öka.⁹

Lina älv är sedan år 2003 en del av Natura 2000-området Torne och Kalix älvsystem.¹⁰

Verksamhetens energibehov

Den ansökta verksamheten kommer ha ett omfattande energibehov. Bolaget anger en årlig förbrukning om cirka 7 TWh el, därtill en förbrukning på 0,6 TWh olja (Eo1, Eo5 och tallbecksolja) och 0,2 TWh för andra energibärare.¹¹

Bolaget har presenterat energibevarande åtgärder, men även med beaktande av dessa kommer energiförbrukningen att vara betydande.

Sammanfattning

Med hänsyn till förväntade utsläpp till luft av framför allt kväveoxider, utsläpp till närliggande akvatiska recipienter som utgör Natura 2000-område och är känsliga för vidare belastning, de stora mängder energi som krävs för den planerade verksamheten samt den övriga samlade miljöpåverkan som kan förväntas vid en verksamhet av ansökans omfattning, bedömer Naturvårdsverket att det är fråga om en verksamhet som i betraktande av de intressen som miljöbalken enligt 1 kap. 1 § ska främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Naturvårdsverkets skyldighet enligt 17 kap. 5 § miljöbalken att underrätta regeringen aktualiseras därmed.

⁷ Luftutredningen s. 15.

⁸ Miljökonsekvensbeskrivning, tabell 33, s. 219.

⁹ Miljökonsekvensbeskrivning, s. 219.

¹⁰ [Bevarandeplan för Torne och Kalix älvsystemas Natura 2000-område SE0820430 \(lansstyrelsen.se\)](#)

¹¹ Miljökonsekvensbeskrivning *Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid LKAB Malmberget, Gällivare kommun*, s. 300. Siffrorna avser en årlig produktion om 1,35 miljoner tonsjärnsvamp. Ansökan avser dock en produktion 1,5 miljoner ton järnsvamp.

Beslut om denna underrättelse har fattats av t.f. generaldirektören Berit Oscarsson efter föredragning av avdelningschefen Karin Dunér.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit t.f. enhetschefen Lisa Johansson, tekniska handläggarna Jennifer Brammer och Matthis Kaby samt miljöjuristerna Britt Inger Johansson och Sara Nordström.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Berit Oscarsson

Karin Dunér

Bilagor

Ansökan

Miljökonsekvensbeskrivning, *Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid LKAB Malmberget, Gällivare kommun*

Innehållsförteckning

Kopia

Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt, LKAB genom ombudet Maria Göransson, Alrutz' advokatbyrå, Länsstyrelsen Norrbotten, Havs- och vattenmyndigheten, Gällivare kommun genom ombudet Tomas Underskog, Advokatfirman Åberg & Co